Kuldâlmáin

Oulu pispekode strategia ivvijd 2027–2032

Oulu pispekode strategia lii vuávájum oles pispekoodán, stivriđ ton pargo. Pispekoddeváldustivrâ tuáivu, ete servikodeh vääldih tom jieijâs strategiapargo vuáđđun.

Missio

Oulu pispekodde já ton servikodeh, jieškote-uv jieijâs kuávlust, kulluutteh Immeel sääni já jyehih sakramentijd sehe tuáimih ristâlii saavâ levâttem já aldemuurähisvuođâ olášuttem oovdân. Puoh tast Oulu tuámukapittâl lii mieldi tuárjumáin já ruokâsmitmáin servikuudijd, škovlim já ravvim, pargo torjuu já haaldâtlij vuáđupargoidis peht.

Visio

Mij huksip tääbbin tavveen kirho, mii kuldâl Immeel já ulmuu, lii tiäđulâš jieijâs missionaallii luándust, naanood tuáivu epivisesvuođâst, piälušt olmoošáárvu sehe luomâkode já jotá vijđáht ulmuu paaldâst.

Áárvuh

Osko, mii ovtâstit.
Tuáivu, mii piäjá toimâđ.
Rähisvuotâ, mii ruokâsmit.

Strategisiih valjiimeh

Ellee jiegâlâšvuotâ

- Mij tuálvup ovdâskulij já sannip evangelium munejurduittáá taan ääigist, Kristus paargon koččom já vuolgâttem mield.

- Mij nanodep ohtsii vuoiŋâlii vuáđu já identiteet eromâšávt ellee meesu pirrâ

- Mij tiäduttep rukkoos já vuoiŋâlâšvuođâ merhâšume sierâ hamijnis luándulâžžân uássin servikodálij, pargei já čokkâneijee servikode elimist

- Mij servâp jieččân argâpeeivi pargoost merhâšuumân, mii lii stuárráb ko mij jiejah, sehe maailmvijđosii Kristus kirho uáinun

- Mij kattip ilo pargostân

Vijđes uásálâšvuotâ

- Aldemuurähisvuotâ lii kirho eellimvyehi, moos mij lep čonâdâttâm mii alda já maailmvijđosávt

- Mij nanodep ohtsii kirho, mast juáhháást já puohahasijn lii saje, jienâ já árvu

- Mij huksip páihálâšservikuudijd ávus siärvádâhhân, kost ep kyeđe kihheen ohtuu epke tuárispel

- Mij kiddip eromâš huámmášume sijjân, kiäi uásálâšvuotâ, pyereestvaijeem tâi olmoošárvu lii uhkedum

- Mij huksip uásálâšvuođâ já kilelis ohtâvuođâ meid luomâkoodán, ibbeerdmáin ete lep jieš-uv ton uási

Kilelis pargoeellim

- Mij pyeredep pargoost vaijeem já tuárjup arâdis muddoost pargeid vaijeem hástusijguin

- Mij ruokâsmittep pargoost uđâsmuumân já pargo raijiimân

- Mij kattip oovtâst pyereestvaijeem já šiev pargopirrâduv

- Mij tuárjup jođettem, vâi jođettem puáhtá tuárjuđ tooimâ

- Mij huksip pispekode, mast pargo lii olmoošlávt killeel

Huksejeijee toimâm

- Mij kepidem polarisaatio sehe ohtsâškoddeest já kirhoost jieččân ovdâmerháin já kunnijâttee savâstâlmáin

- Mij väldip huámmášumán eromâšávt taid juávhuid, kiäh iä lah noonâ sajattuvâst

- Mij huksip šooldijd já ohtâvuođâid eres kuávluláid tuáimeid jieččân alguu mield

- Mij väldip pispekoddeest eromâš vuovvijn huámmášumán sämmilijd algâaalmugin sehe čonâdâttâp Sämmiliih kirhoost -haavâ avžuuttâssáid

Pyereh ráhtuseh

- Mij tuostâp pieijâđ vuosâsajan já čujottiđ resursijd servikuudij elimist, kirho vuáđupaargon oskolâžžân

- Mij mättip meid luoppâđ tast, mii ij innig palvâl vuáđupargo

- Mij toollâp fáárust meid servikuudijd, moh láá uceh já main láá ucceeb ruuđah

- Mij nanodep rijjâtátulâštooimâ ráhtusijd já rijjâtátulij uásálâšvuođâ, mättim já merhâšittee tooimâid kirho ohtsii pargoost

- Mij ruokâsmittep palvâlusâi falâmân stuárráb servikuudijn ucebáid tâi palvâlusâi ohtsii orniimân utkáás vuovijguin uccâ tuáimei kooskâ

- Mij ovdedep ráhtusčuávdusijd, ko toid lii čielgâsávt miäruštâllum tárbu

Oulu pispekode strategia teologisiih vuolgâsajeh

Vajâldeijee aalmug

”läččám lâi vajâldeijee aramealâš.” (5. Moos. 26:5)

Tai sanijguin álgá liturgisâš tubdâstâs, mii čuákkee Israel piäluštâshistorjá.

Tot ij äälgi aalmug vyeimist, miänástusâst tâi vuáitust, peic vieresvuođâ, madduuttesvuođâ já sorjolâšvuođâ muštemist. Taah säänih ciälkkojii, ko aalmug puovtij Imelân eennâm vuossâmuid heđâlmijd. Eidu talle, ko tast lâi šaddo, eennâm já saje, kost aassâđ, tot koolgâi mušteđ, ete eellim, eennâm já puátteevuotâ iä lamaš tuš ton jieijâs juvsoh. Puoh lâi finnejum Imelist skeŋkkân. (5. Moos. 26:1–11)

Meid mij uuccâp já vajâldep, kyeddip fárustân eellim rašesvuođâ. Mij ep ele jieččân vyeimi já visesvuođâ alne, peic Immeel oskolâšvuotâ kuáddá mii. Mij lep vajâldeijee, Immeel lopádâsân lyettee aalmug árbáliih.

Luovâsmittem Egyptist ij tuálvum njuolgist valmâš enâmân peic ävđinenâmân. Tobbeen lâi epivisesvuotâ, nelgi, koško, nimmâruššâm já suáiboo jođetteijeeh. Liijká eidu tobbeen Immeel piemâi mannáin, adelij čääsi källest já litodâđâi aalmugáinis. (2. Moos. 16–17; 19–24)

Ävđineennâm ij lamaš Immeel meddâlorroom saje. Tot lâi saje, kost máttááttâllii lyettiđ. Manna adelui ain piäiván häävild. Puoh ij puáhtám vuorkkiđ ige puátteevuođâ väldiđ haaldun.

Ráámmát muštâlusâin Immeel tooimâi távjá tobbeen, kost ulmuu jieijâs naavcah iä pijssám, já toi peht, kiäh maailm čolmijguin oroi hiäjun já uccen. Háváduvâšvuođâ ij koolgâ anneeđ ideaalin, mutâ eidu ulmuu rájálâšvuođâst puáhtá puáttiđ uáinusân Immeel ármu já vyeimi. *”Muu ármu pijssáá tunjin. Vyeimi šadda tievâslâžžân hiäjuvuođâst.”* (2. Kor. 12:9)

Israel kučču mušteđ jieijâs vieresvuođâ: *”Siämmáánáál meid tij kolgâvetteđ rähistiđ vieresulmuid; leppeđhân jieijah-uv lamaš vieresolmožin Egyptist.” (5. Moos. 10:19; kj. meid 24:17–22)*

Leskâ, uárbis já vieresolmooš hämmejeh Rámáttist monniilágán mooraal kompás. Immeel aalmugist koijâduvvoo ain uđđâsist, maht tot kohtâl tom, kiäst lii ucemustáá syeji. Siämmáš jienâ kulloo profettijn. (Jes. 1:17; Jer. 7:5–7; Sak. 7:9–10)

Vajâldeijee Immeel aalmug fáárust joteh puohahasiih, meid párnááh já nuorah. Sij iä lah eskân puátteevuođâ tuáivu, peic olesváldáliih uásáliih ohtsii vaajâldmist jo tääl. Sii vuáttámušah, koččâmušah, osko já vyehi uáiniđ maailm lekkih uđđâ uáinuid oles siärvádâhân.

Kuulâ, Israel

Kirkko še iälá ääigist, mast puoh ij pyevti munediđ ige haldâšiđ. Kenski mii pargon ij lekken vuossâmužžân huksiđ lase visesvuođâ, peic máttááttâllâđ kuullâđ: *”Kuulâ, Israel.” (5. Moos. 26:5)*

Kuullâm uáivild miettâm toos, ete kullum puáhtá kuoskâttiđ, kenigittiđ já mutteđ mii.

Immeel kuullâm máttát kuldâliđ meid aldaulmuu. Nube ulmuu ij pyevti miäruštâllâđ loopân, omâstiđ ige väldiđ haaldun. Sun lii Immeel kove. (1. Moos. 1:26–27) Sun siäilu mijjân ain meid syeligâsvuottân, olmožin Immeel muáđui oovdâst.

Tondiet kuldâlem lii kunnijâttem. Tot lii miettâm toos, ete nubbe lii eenâb ko muu ibárdâs sust já ete suu muštâlus puáhtá mutteđ meid muu ibárdâs.

Kuldâlem uulât meid luomâkoodán, mon uási olmooš lii. Luomâkode šuáhkádâs, ton rašesvuotâ já maaŋgâhámásâšvuođâ hiäjusmem koččoh mii pisániđ já mutteđ sunde. Luomâkodde ij lah tuš ulmuu tooimâ čuosâttâh, peic Immeel skeŋkkâ já mii ohtsâš päikki, moin mij eellip koskânii sorjolâšvuođâst. (Room. 8:19–23)

Kuldâleijee kirkko kulá eromâšávt sii, kiäh päächih älkkeht miärádâsâi já ráhtusij robdáid. Háváduvvee tiileest orroo ulmuuh iä lah tuš kirho pargo tâi missio čuosâttâhhân, peic Immeel pargo tuođâšteijeeh já máttáátteijeeh. Sii peht kirho čalmettes sajeh puátih uáinojeijen já kirkko puáhtá kavnâđ jieijâs koččomâš uđđâsist.

Kii peri mist puáhtá jo itten karttâđ tilán, mast taarbâš nuubij mieldiorroom, torjuu já paaldâst jotteem. Jyehi ulmust lii háváduvâšvuotâ já elimist rašesvuotâ.

Leeirâ ulguubeln

Jeesus juuđij toho, kost ulmuu eellim lâi kiäzzum: pyeccei, kievhij, suddogâsâi nobdum, vieresulmui já ulguubel pááccám kulij. (Mark. 2:15–17; Luuk. 4:16–21; 17:11–19)

Sun pisánij, koijâdij, kuoskâttij, puurâi já kuldâlij. Immeel väldikodde šoodâi uáinojeijen tast, ete olmooš finnij maassâd saje eelliđ, kulluđ juávkun, toimâđ já šoddâđ oinuđ.

Loopâst Kristus jieš kierdâi já jaamij kaavpugverájáá ulguubeln. Hebrealâšreeivâ čállee ij kyeđe taam tuš Kristusân kyeskee valdâlmin, peic taha tast kiirkon sunde:

”Te vuálgup suu luus leeirâ ulguubel, suu heeppâdvuođâ kyedin.” (Hepr. 13:12–13)

Kirkko puávdejuvvoo čuávvuđ Kristus verájáá já leeirâ ulguubel, toho, kost ulmuuh eellih torvottáá, uásálâšvuođâttáá já jienâttáá.

Kirho Hiärrá kávnoo tobbeen, kost olmooš kárttá viäruiolmožin já ulguubel.

Matteus evangeliumist Kristus muáđuh puátih oovdân hiäjumuu aldaulmust:

”’Tuođâi mun eeđâm tijjân: puoh, maid tij leppeđ porgâm oohtân täin muu hiäjumuin viiljâin, tom tij leppeđ porgâm munjin.” (Matt. 25:40)

Viijđes ármu

Siämmáš lekkâsem lihâstâs uáinoo algâkirhoost. Helduvâi Jiegâ ij toovâ puohâin siämmáálágánijd, peic ulmuuh kuleh Immeel stuorrâ tavoid jieijâs kielân. (Ap. t. 2:5–11)

Jerusalem čuákkimist kirkko kuldâl oppeet, maid Immeel lii toohâm ton ovdebái raajij ulguubeln. (Ap. t. 15)

Lekkâsem lii kirho algâalgâlâš lihâstâs. Pase Jiegâ vyeimist uuvsah lekkâseh, rääjih rastaldittojeh já puátá saje uđđâ aššijd.

Psaalmâi teevstâin valdâluvvoo, maht Immeel kulá pačarâsâst leijee já tuálvu suu rijjâvuotân já vijđes sajan. (Ps. 18:20; 31:9; 118:5)

Maaŋgâin päikkikuudijn kirhoh láá ain stuárráámuuh rakânâsah. Toh pajaneh kylái já kaavpugij kuávdáin tego jávuttes keččeeh. Toi luus puátih sierâ kuávluin, luodâin já pálgáin, juáháš jieijâs eellim määđhi jotemáin.

Tovle halijdii huksiđ kirho styeresin, ko koččâmušâst lâi Hiärá viste já saje, kuus puohah kolgii čaahâđ. Kenski rakânâsân peittât ain taat jieŋâlub viestâ.

Kirhoh huksejuvvojii ääigi, kuás ulmuuh ellii maaŋgânáál kääržiht. Meid maŋgâseh mist eelih taan ääigi kääržiht, veikâ eresnáál ko ovdil. Argâ aatâšt, huolah käržideh uáinus já oro, ete oovdân leijee päälgis nohá moskos sajan.

Meid mii jieččân säänih já tavoh sättiđ teddiđ. Taan kärživuotân ármu liäkká saje. Sudoi addâgâsân addelmist olmooš uážžu lyeštiđ nuáđis já algâttiđ uđđâsist.

Kirkkorakânâs särnid jieijâs joskis säärni, komovuođâ evangelium.

Psalmâčällee sanijguin:

”Sun puovtij muu viijđes sajan.” (Ps. 18:20, KR 1933/38)

Kirhoost lii saje vuoiŋâđ.
Saje kuvâttâllâđ nubenáál.
Saje nievdâđ uđđâ aalgâst.

Ko olmooš lävkkee kirkkosalin, kejâstâh paijaan ollâgâsân. Tot ij lah tuš arkkitehtuur, peic kove ulmuu avalii ahevušmist monnii taggaar kulij, mii lii stuárráb ko sun jieš, Immeel kulij já torvo kulij.

Kirho arkkitehtuur lii teologia muorâst, keeđgist já čuovâst. Tot kullut:

Tunjin lii saje

Kirkko ij vaajâld tubdâmettum puátteevuođâ kulij, peic Immeel lopedem puátteevuođâ kulij. Kristus pajaspajanem lii taan tuáivu vuáđu: pajaspajanâm Kristus jotá mii oovdâst já liäkká luodâ toho-uv, kost mij ep tom vala uáini.

Oulu pispekode strategiast tiäduttuvvojeh taah teologisiih tiäddutmeh:

- vajâldeijee kirkko, mii tuástá lyettiđ;
- kuldâleijee kirkko, mii ij miäruštâl ige vääldi nube haaldun; kuldâleijee kirkko, mii kulá luomâkode šuáhkádâs
- paaldâst jottee kirkko, mii čuávu Kristus muuvrâi ulguubel já sajaduvá puoh hiäjumui paaldân;
- párnái já nuorâi kirkko, mast sij láá olesváldáliih jesâneh já ohtsii määđhi hämmejeijeeh;
- maaŋgâjienâlâš kirkko, mii addel meid roobdâin pajaneijee jienâi mutteđ jieijâs;
- saijaas kirkko, mast lii saje vuoiŋâđ.

Toovâ mist saijaas saje ulmuid – ohtsâš rukkoos strategia piällást

Immeel, toovâ mist saijaas saje ulmuid.
Máttát mii kuldâliđ tuu jienâ
já nubijdân.

Máttát mii kuullâđ meid luomâkode šuáhkádâs
já varjâliđ mii ohtsii pääihi.

Adde mijjân ruokkâdvuođâ jotteeđ,
veikâ ep vala uáini määđhi loopân.

Joođeet mii muuvrâi ulguubel,
toho, kost Kristus jo vuárdá.

Adde mijjân herkkivuođâ kuullâđ sii,
kiäi jienâ páácá älkkeht iärásij vuálá.

Leehâ mii uuvsâid já viijđed mii vááimu.
Toovâ mist ulmuid, kiäi alda
lii saje vuoiŋâđ, šoddâđ kulluđ
já algâttiđ uđđâsist.

Čokkii mii ohtsii peevdi piällás
já vuolgât mii palvâliđ
tuu, aldasii ulmuu já maailm.

Ana mist ellen pajaspajanem tuáivu
já luáttámuš tuu lopedem puátteevuotân.

Aamen.